

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ GYÖRGY LUKÁCS

Ο Λυκάς γύρω στα 1914

György Lukács

Ο György ή Georg Lukács (1885-1971) υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους μαρξιστές συγγραφείς του 20ού αιώνα. Ο Lukács γεννήθηκε στη Βουδαπέστη και, στη νεανική του περίοδο, έχοντας διαβάσει Marx, επηρεάστηκε περισσότερο από το έργο των Kierkegaard και Max Weber, όπως φαίνεται άλλωστε και από τα πρόμα κείμενά του (βλ., ιδιαίτερα, *Η ψυχή και οι μορφές - A lélek és a formák*, Kisérletek, Βουδαπέστη 1910, αναθεωρημένη γερμανική έκδοση *Die Seele und die Formen*, Essays, Βερολίνο 1911· επίσης, *Θεωρία του μυθιστορήματος. Ιστορικοφιλοσοφική δοκιμή περί των μορφών του μεγάλου έπους - Die Theorie des Romans. Ein geschichtsphilosophischer Versuch über die Formen der großen Epik*, Στουτγάρδη 1916). Με τα έργα αυτά προαναγγέλλεται μια μακρά σειρά δημοσιεύσεων που, στις επόμενες δεκαετίες, θα καταστήσουν τον Lukács έναν από τους κυριότερους θεωρητικούς της λογοτεχνίας στον 20ό αιώνα.

Σπούδασε στα πανεπιστήμια της Βουδαπέστης, του Βερολίνου και της Χαϊδελβέργης. Στην περίοδο πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, από τους ηγέτες της σοσιαλδημοκρατίας, μεγαλύτερη εντύπωση του άσκησε η Rosa Luxemburg. Το 1918, έχοντας στραφεί στο μαρξισμό και υπό την επίδραση της Ρωσικής Επανάστασης, έγινε μέλος του ουγγρικού Κομμουνιστικού Κόμματος και, το 1919, υπήρξε μέλος της ουγγρικής σοβιετικής κυβέρνησης, ως κομισάριος Πολιτισμού και Εκπαίδευσης. Μετά την πτώση της ουγγρικής σοβιετικής κυβέρνησης, κατέφυγε στη Βιέννη, όπου έμεινε για δέκα χρόνια. Εκεί έγραψε το έργο του, *Ιστορία και ταξική συνείδηση: Σπουδές στη μαρξιστική διαλεκτική (Geschichte und Klassenbewusstsein: Studien über Marxistischen Dialektik)*, 1923, το οποίο έμελλε να επηρεάσει γενεές μαρξιστών, ιδιαίτερα μέσω της έννοιας της αλλοτρίωσης, αν και αργότερα, το 1928, ο Lukács, υπό την κριτική της Τρίτης Διεθνούς, το αποκέρυξε.

Από το 1929 έως το 1933, ο Lukács έμενε στο Βερολίνο, εκτός από το διάστημα 1930-31, όπου επισκέφθηκε το Ινστιτούτο Marx-Engels στη Μόσχα. Το 1933, εγκατέλειψε το Βερολίνο και επέστρεψε στη Μόσχα, επισκεπτόμενος το Ινστιτούτο Φιλοσοφίας. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, συγγράφει το έργο, *Ο νεαρός Hegel. Περί των σχέσεων διαλεκτικής και οικονομίας (Der junge Hegel. Über die Beziehungen von Dialektik und Ökonomie)*, Ζυρίχη-Βιέννη, 1948· 2η αναθεωρημένη έκδοση: *Ο νεαρός Hegel και τα προβλήματα της κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας*, Βερολίνο 1954). Μετά τον πόλεμο, το 1945, εγκαταστάθηκε στην Ουγγαρία, όπου και έγινε μέλος του κοινοβουλίου και καθηγητής Αισθητικής και Φιλοσοφίας του Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο της Βουδαπέστης. Έργο αυτής της περιόδου αποτελεί *Η καταστροφή του Λόγου (Die Zerstörung der Vernunft)*, Βερολίνο 1954· δεύτερη έκδοση: *Η καταστροφή του Λόγου. Η πορεία του ανορθολογισμού από τον Schelling στον*

Hitler - Die Zerstörung der Vernunft. Der Weg des Irrationalismus von Schelling zu Hitler, 1955), όπου υποβάλλει σε κριτική πολλαπλά ρεύματα σκέψης του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, όπως την ψυχανάλυση, τον υπαρξισμό και το δομισμό. Το έργο του αυτό θα μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, στα ακόλουθα χρόνια. Το 1956, ο Lukács λαμβάνει ενεργά μέρος στην ουγγρική εξέγερση, διατελώντας υπουργός Πολιτισμού κατά τη διάρκειά της. Για το λόγο αυτό συλλαμβάνεται και εξορίζεται στη Ρουμανία, απ' όπου του επιτράπη να επιστρέψει στην Ουγγαρία το 1957, χωρίς όμως και να αναλάβει τα προηγούμενα καθήκοντά του. Από τότε και μέχρι το θάνατό του, στις 4 Ιουνίου του 1971, ασχολείται με τη συγγραφή φιλοσοφικών έργων και την κριτική αντιπαράθεση με σύγχρονα ρεύματα σκέψης.

Ο Lukács συνέγραψε περισσότερα από 30 βιβλία και εκατοντάδες δοκίμια και άρθρων. Από τα σημαντικότερα έργα του, εκτός από τα προαναφερθέντα, είναι: *Περί της ιδιαιτερότητας ως αισθητικής κατηγορίας I-VI* (*Über die Besonderheit als Kategorie der Ästhetik I-VI*, Βερολίνο 1954-56), *Κείμενα κοινωνιολογίας της λογοτεχνίας* (*Schriften zur Literatursoziologie*, 1961), *Περί της οντολογίας του κοινωνικού Είναι* (*Zur Ontologie des gesellschaftlichen Seins*, μεταθανάτια έκδοση σε τρεις τόμους: "Hegel" - "Marx" - "Εργασία", Ντάρμστατ 1971-73).

Perlzott Csaba Vilmos, *Μαινόμενοι νέοι*, 1910